

P MAGASINET

Årgång 40

40 ÅR MED PAPPERSMAGASINET - JUBILEUMS UTGÅVA

■ ORDFÖRANDE HAR ORDET

Det skrivna ordets makt!

Den som äger det skrivna ordet äger makten över sanningen! Vi kan konstatera att det skrivna ordet - utöver att förflytta information - har en enorm påver-

kan på oss och har kraft att väcka starka känslor. Min uppfattning är att vi använder orden att väcka känslor så sällan? Varför transporterar man information med torra formuleringar, floskler och dött språk? När vi hade kunnat låta orden dansa fram och få hjärtat att slå hårdare i mottagarens kropp - på ett bra sätt?

När jag började skriva "Ordförande har ordet" har jag lovat mig själv att jag ska försöka undvika just det - torra formuleringar och floskler. Om jag har lyckats eller inte kan bara ni som läser mina skrivna ord svara på. När jag skriver är min övertygelse att min text kan påverka de som läser den. Texten kan få människor att må bra, låta dem få tillgång till sitt jävlaranamma och känna glädje i vardagen. På riktigt. Jag hoppas verkligen att det under de gångna åren blev många jävlaranamma!

Genom de gångna åren var det flera ordförande som skrev "Ordet". Många olika skrivstilar fast bara en strävan - att sammanfatta och ge medlemmen en saklig och trovärdig information. Johnny Karlson var den första skribenten av "Ordet". Hans första text med information om det nya lönesystemet publicerades i maj 1995. Sin sista text skrev Johnny i mars 2001. I den tackade han alla medlemmar för det mångåriga förtroendet han har både fått och känt. Han skrev under sin tid tretton "Ordförande har ordet".

Efter Johnny blev Lennart Svenberg ansvarig för det skrivna Ordet. Hans första text publicerades sommaren 2001. Texten handlade om nyss avslutade löneförhandlingar samt Lennarts första månad som den nyvalda ordföranden. Sin sista text skrev Lennart i Julnumret 2003. Han skrev totalt nio ledartexter.

Joakim Eriksson var nästa skribent av Ordet. I hans första text presenterade han sig för medlemmarna. I texten uppmanade han alla att komma till avdelningsmöten då de är avdelningens högsta beslutande forum. Joakim skrev nio

"Hoppas att ni, avdelningsmedlemmar, uppskattar vår fina tidning och hittar den som informativ, lärorikt och underhållande."

ledartexter. Hans sista publicerades i vårnumret 2008.

Året 2008 fick jag förtroende att leda avdelningens verksamhet. "Ordförande har ordet" började jag skriva redan våren 2003 som viceordförande då jag ibland avlastade Lennart och Joakim. Sedan 2003 skrev jag 77 ledartexter. Perioden mellan 2008 och 2015 var en tuff tid för avdelningens medlemmar. Neddragningsprocesser en efter en avlöste varandra. Sju hundra medlemmar förlorade jobbet. Majoriteten av ledartexter handlade om just det. Tiden var inte roligt för någon av oss. Oroliga medlemmar behövde en trovärdig information. Att ge den till dem var en prioritet för både mig och styrelsen.

Den ledartext som var läst av flest människor är dock inte skriven av oss ordförandena i Hallsta. 2010 publicerade vi valnumret som förbundets ledning beslutade att ge ut till alla Pappers medlemmar i landet. Ca 24 000 människor läste ledartexten som Pappers dåvarande ordförande Jan-Henrik Sandberg skrev.

Även Roger Berglund i rollen som avdelningens vice ordförande skrev en ledartext. Det gjorde han i höstnumret 2008.

"Ordförande har ordet" har alltid haft en roll att belysa de mest aktuella frågorna i avdelningsverksamheten och i samhället. Så kommer det bli även i fortsättningen. Att ge en korrekt skriven information bringar klarhet i frågan och håller bort riskerna för ryktesspridning som kan vara väldigt skadliga för våra medlemmar.

Hoppas att ni, avdelningsmedlemmar, uppskattar vår fina tidning och uppfattar den som informativ, lärorik och underhållande.

Aleksandar

Grattis Pappersmagasinet

Att inte imponeras av avdelning 68s Pappersmagasinet, eller dem som ser till att tidningen kommer ut, är omöjligt. Intressanta texter avlöser varandra och variationen är stor. Jag läser varje nummer, en del mer noggrant än andra. Bland annat brukar jag ägna lite extra tid åt reportage från utbildningar och träffar där medlemmar och förtroendevalda möts. Jag gillar bilder som visar på engagemang i mötet mellan människor, där det syns att det är roligt när vi träffas.

Ibland försöker jag också lösa korsorden och några gånger har jag lyckats. Jag minns även en novell av Robert Wahlström, Friheten. Den fångade mig verkligen när jag läste den för några år sedan. Tror det var ordvalet och enkelheten som tilltalade. På samma sätt som Pernilla Westmans fina dikter tilltalar. Dem brukar jag läsa och tänka att någon gång ska jag ge mig på att skriva en dikt. Att skriva en dikt tror jag kräver modet att visa sårbarhet.

Sen har tidningen dessutom gett ut några riktigt bra valnummer. Inför Europaparlamentsvalet 2019 till exempel radades de stora namnen upp som skribenter i tidningen. Margot Wallström, Karl-Petter Thorwaldsson och Jonas Sjöstedt skrev tänkvärda och informativa texter i samma nummer.

Kortfattat så bidrar Pappersmagasinet till en samhörighet på arbetsplatsen och skapar en plats för Pappers mitt bland medlemmarna, låter oss bli en naturlig del i vardagen. I det senaste numret, där jag fick äran att skriva, gillade jag texten om Ung i Pappers bäst. Det var roligt att träf-

fa de unga från Hallstavik och alla andra som var där. Att utbilda i, och skapa intresse för, Pappers är en insats för demokratin. Det är en självklar investering i vår framtid.

Att ge ut en tidning med allt vad det innebär är också en insats för demokratin. Även om vi inte ser det idag så finns det många historier om hur människor som kämpat för frihet och demokrati smuglat in tryckpressar till diktaturer. Vilka som är sanna eller ej kan jag inte avgöra men det fria ordet är, och har alltid varit, en av grunderna i en demokrati.

Ett sant skräckexempel var dock när fascistledaren Mussolini för hundra år sedan avskaffade tryckfriheten i Italien. Det är ingen slump att han och hans organisation också var kända för att framgångsrikt motarbeta fackföreningar. Fackföreningar kämpar för att sprida det fria ordet och kan fälla en diktatur.

I Sverige har vi haft tryckfrihet sedan 1766 och tryckfrihetsförordningen, som är en av Sveriges grundlagar, antogs 1949. Kanske upplever någon att jag tar till stora ord nu och kanske är det så, men demokratin får aldrig tas för given. Den behöver försvaras varje dag. Pappersmagasinet och alla andra fria tidningar bidrar till det försvaret.

Att äga det egna ordet och sättet det levereras på är ibland inte bara nödvändigt utan också praktiskt. Mycket information från Pappers avdelningar till medlemmarna går idag via en mejladress som arbetsgivaren äger och dessutom har rätten att läsa. I normalfallet är det inte ett problem men när vi exempelvis kommer till en avtalsrörelse vill vi inte alltid att arbetsgivaren ska veta vad vi skriver. Om vi sen dessutom väljer att ta till stridsåtgärder, som exempelvis strejk, är det inte osannolikt att arbetsgivaren stoppar möjligheten att använda den mejladress den annars vill att de anställda använder. Det har skett förut.

Då kommer vanan, att producera en tidning och på ett upparbetat sätt nå medlemmar, väl till pass. Att ha flera kanaler att informera och kommunicera på är avgörande för hur bra vi kan bli tillsammans.

Tack och Grattis Pappersmagasinet! Jag ser fram mot nya texter, dikter och reportage.

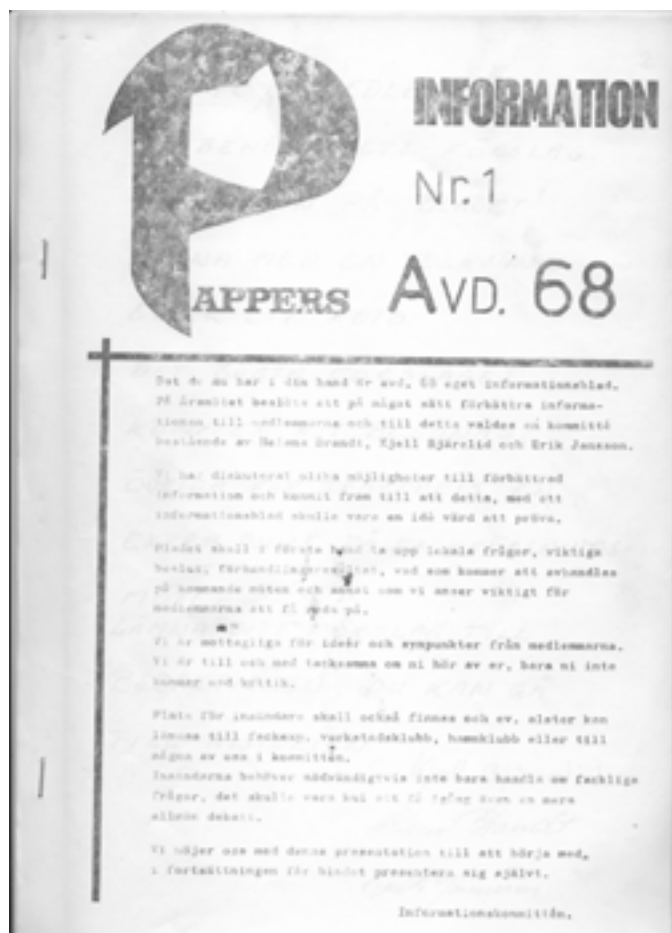
Pontus Georgsson
Förbundordförande

■ PAPPERSMAGASINETS HISTORIA

I år är det 40 år sedan det första numret av PappersMagasinet föddes fram ur kopieringsmaskinen. För att vara sanningsenlig så var det nr 3 som var första "PappersMagasinet" – de två första numren hette "P Information". Tidningen har utkommit i tre olika perioder. Första omgången var 1982-1989 med 21 nummer. Nästa period var 1995-1998 och då med 14 nr. I oktober 2000 återstartades tidningen och har sedan dess utkommit regelbundet med minst fyra nummer per år. Till dags datum med drygt hundra nummer från år 2000. Osäkert när men åtminstone någon gång från och med 2005 har PappersMagasinet även publicerats på hemsidan. Nu finns också alla äldre nummer digitaliserade och utlagda på avdelningens hemsida.

Första perioden

Det var någon gång i oktober-november 1982 som första tidningen såg dagens ljus. Det blev också det enda numret det året – nr 2 drojde till 1983.

Första numret av tidningen 1982

Informationskommittén, som den då kallades, bestod då av Kjell Bjärelid, Helena Brandt och Erik Jansson. I programförklaringen sa dessa att "Bladet skall i första hand ta upp lokala frågor, viktiga beslut, förhandlingsresultat, vad som kommer att avhandlas på kommande möten och annat som vi anser viktigt för medlemmarna att få reda på".

Plats för insändare skulle också finnas och en av de sju enkelsidiga sidorna innehöll också två "insändare". Vidare kommenterade redaktionen, i en slags ledare, valresultatet 1982 och förslaget om löntagarfonder "Löntagarfonder är den enda möjliga vägen, i vårt nuvarande samhälle, att få insyn i företagen och tvinga företagen att redovisa vad vinsterna användes till" skrev man.

Nr 2 innehöll elva sidor och var liksom nr 1 tryckt i 100 ex. Ur innehållet kan nämnas en artikel om Amalthea-mannen Anton Nilson med anledning av hans deltagande på årsmötet 1983 samt första artikeln i en serie "Pappersarbetarna inom litteraturen".

När nr 3 kommer ut heter "tidningen" PappersMagasinet – ett namn som föreslagits av Inger Kjällander – och redaktionen har utökats till fem personer, Kurt Morin och Rolf Westerlund var nu med i kommittén.

Nu dyker också s-tidningsbjörnen (lånad från Aktuellt i Politiken) upp på framsidan. Han kommer att hänga med i 6 år framåt, d v s tidningens första period 1982-89. I bladet rapporteras att fackföreningsmötet den 30 augusti 1983 hålls på den nya tiden 15.45 (tidigare 18.00).

Senare under denna första period kommer Sune Alm att

Första nr med namnet Pappersmagasinet och ny logga
ersätta Kjell i redaktionen.

Denna första omgång av tidningen ser ungefär likadan ut hela tiden. Innehållet består av arbetsmiljöfrågor, försäkringar, kultur, debatt/insändare, mycket humor i både text och bild samt kopior av artiklar från annat håll. Men även rapport från styrelsen, löneläget, dikter, internationellt och ett och annat korsord dyker upp. I PM nr 9 (1985) trycks det på båda sidorna för första gången och i PM nr 10 har framsidan tryckts på rött papper för att piffa upp bladet. Ordförande har ordet dyker upp i nr 15 och blir till att börja med sporadiskt återkommande. I nr 16 har Erik Jansson en lång reseberättelse från Paris efter att han erhållit LO-distriktets kulturstipendium som innebar en veckas vistelse i världsstaden. Nr 17 innehåller en dikt, Att bilda sig en bild, av Alf Henriksson som verkar än mer aktuell idag:

*Opinionen som opinionsbildarna bildar
är sällan en bildad opinion,
ty bildning bildar ett skydd
mot opinionsbildning
och låter opinionsbildarna
bilda sig långa näsor.*

Författaren Dan Anderssons 100-årsminne uppmärksammas i nr 18. Nr 19 är ett valextra inför riksdagsvalet 1988. Bernd Schüller rapporterar om "Hallstaviksprojektet" – en föregångare till Hallstavik Nätverket - i nr 20 (1989). Bernd skriver "Den här tendensen (modernare produktionsapparat) liksom det förhållande att Häveröområdet under de senaste åren har en klar tendens till avfolkning, visar på en farlig utveckling om man inte på ett aktivt sätt försöker motverka den. ... Det finns sedan ett par år tillbaka en projektgrupp som jobbar med att förmå nya företag att etablera sig i Hallstaviksområdet samtidigt som vi försöker att bistå med insatser i redan befintliga småföretag så att de utvecklas för att trygga sysselsättningen och på sikt skapa nya arbetstillfällen". Dessa tongångar skulle komma igen fler gånger i framtiden.

När det sista numret, i omgång ett, kommer ut inför julen 1989 är det åter enkelsidigt (13 sidor!) och redaktionskommittén anar vad som är på gång. I ledaren skriver man att det blivit glest mellan numren och "vi har heller inte lyckats göra PM till ett så attraktivt organ som vi skulle önska. Det är svårt att få in material, både från de verkande grupperna inom avdelningen och från de enskilda medlemmarna". Man avslutar ledaren med en vädjan "ge oss något att behandla i tidningen, innan den dör av undernäring". I övrigt är innehållet i detta sista nummer traditionellt och Johnny skriver lite om det förstående 75-årsjubileet och Roger har sin kulturrapport och skriver bland annat om arbetsplatsbiblioteket. Redaktionen avslutar med en syrlig kommentar om arbetaren som aktieägare illustrerad med en teckning av en arbetare som utropar "Proletärer i alla länder – köp konvertibler!".

Bernd Schüller

Andra perioden

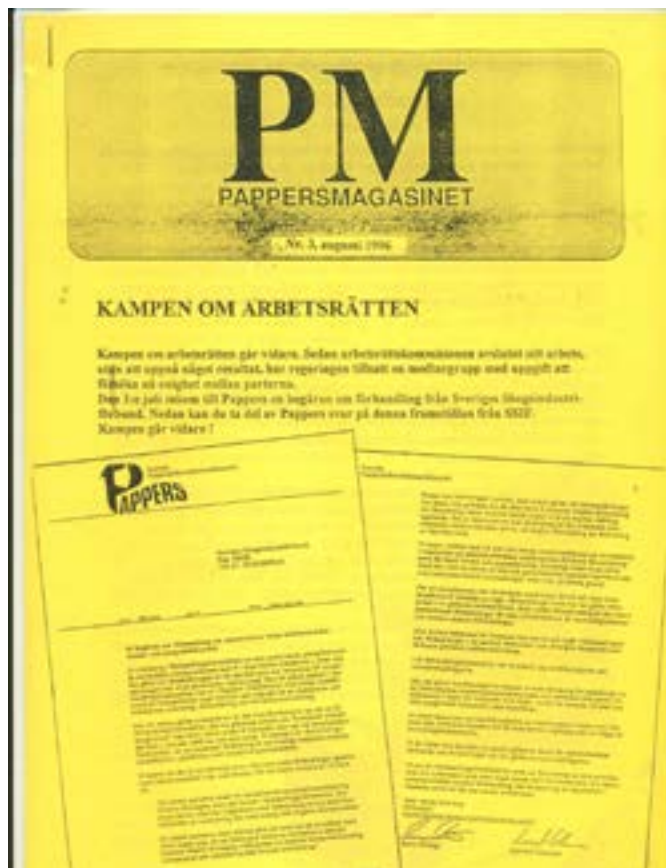
PM nr 1 1995 ny huvud PM

I maj 1995 utkommer nr 1 av andra omgångens PappersMagasin. Tidningshuvudet är ändrat till ett stort PM med underrubrik PAPPERSMAGASINETMedlemstidning för Pappers avd. 68. Första sidan är två notiser "Vi försöker igen!" om nystarten och "Press-Stopp" om Pappers nya avtal. Ordförande har ordet delas mellan Johnny Karlson som skriver om försöken att få ett nytt lönesystem och viceordföranden Bernd Schüler som ägnar sin halva åt utvecklingssamtalet. Debattsidan är också kvar liksom kulturen. Man publicerar LO-tidningens recension av 75-års historiken. Nytt i detta nummer är Äpplet (studier) och Från kajkanten (rapporter från hamnen). Ett korsord, gjort av Erik Jansson, pryder baksidan. Redaktionen består nu av Hans Åhman, Börje Nordström och Sune Alm. Åke Janzon finns med i kulisserna.

Nr 2 i augusti slår upp information inför Pappers kongress på förstasidan. Annars är det studier, skydd och försäkringar som vanligt. Erik Asteving debuterar i tidningen med en dikt (om Jan Guillou) och en text om kärnvapenutbredningen. Kryssset i detta nummer är tillverkat av förra krysssets vinnare Anders Norberg.

Decemhernumret berättar om avtal -96 och en rapport från kongressens behandling av avdelningens motioner. I detta nummer börjar Galleri Robert Nyberg och alltse-

dan dess har Roberts bilder figurerat i tidningen. Det kan också nämnas att det i nr 3 1995 finns ett upprop för anmälan till att delta i ett projekt för att bygga en modell av Hallstavik 1930. Bakom initiativet står avd. 68 i samarbete med ABF. Detta är upptakten till det som senare blir Kulturföreningen Rödvillan.

PM Nr1 1996

Första tidningen för 1996 gör reklam för att tecknaren Robert Nyberg kommer att gästa årsmötet. I övrigt ägnas två sidor åt beskedet att LO-medlemmar som köpt datorer via sin arbetsgivare tvingas till extra beskattning. Under hösten utkommer PappersMagasinet med ett odaterat Försäkringsextra som helt ägnas de fackliga försäkringarna.

Septemhernumret 1997 är ett temanummer inför studieuppsökeriet och Galleri Robert Nyberg får konkurrens av Galleri Albert Engström. Tidningen innehåller också en uppmaning från Johnny att arbeta politiskt "vi behöver en ny generation politiker ... med egen erfarenhet av arbetslivet..." "Jag uppmanar alla och envar att delta i det politiska arbetet".

PM augusti 1998, är ett Kongress-special med 10 sidors rapportering från förbundets 20:e kongress.

Det sista numret i omgång två, oktober 1998, är ett åter ett "studie-nummer" trots att skyddet tar mest utrymme (minst 7 sidor). En nyhet är att avdelningens nya Huvud-

Erik Jansson - tidningens förste "redaktör"

skyddsombud, Robert Flykt, presenterar sig själv på en sida. De försäkringsansvariga informerar om pensionsvalet och slår ett slag för Folksam-LO Avtalspension.

Allmänt kan sägas att redaktionskommittén verkar ha svårt att få in tillräckligt med eget material. Mycket av innehållet är därför artiklar "lånade" från annat håll samt humor och vitsar. I det egna materialet är det skydds- o miljöfrågorna samt studier och kultur som dominerar följt av avtalsfrågor och försäkringar.

PM 1993 enkelsidigt specialnummer utanför den övriga utgivningen

Tredje perioden – den nuvarande

När tidningen återuppstod för tredje gången, i oktober 2000, hade man återgått till PappersMagasinet ursprungliga tidningshuvud men kompletterad med en fabrikkssiluet. Fortfarande var tidningen häftad med en klammer uppe i vänstra hörnet och bilderna som dominerade var hämtade från clipart. Robert Nybergs bilder används också flitigt. Hans Åhman, Börje Nordström och Åke Jansson är kvar i redaktionskommittén, nya är Lennart Svenberg och Thommy Karlsson. Året efter ersätts Thommy med Morgan Widlund, dessutom går Joakim Eriksson in som sammankallande. Kvar är också Ordförande har ordet, Skyddsfrågor, Äpplet och Från kajkanten. I detta premiärnummer finns en artikel där man efterlyser en ny avdelningsordföranden efter Johnny Karlson som aviserat sin avgång till årsmötet 2001. "Nu är läget akut" skriver Börje och fortsätter att man nu "tagit hjälp av skyddsombud och kontaktombud i sitt sökande".

I decembernumret har Åke Jansson en kritisk artikel om mobiltelefoner, data och videos. Lyckan finns inte i prylar utan vid ett abborrgrund en tidig sommarmorgon är hans slutsats. I samma tidning har Roger Toll en längre artikel om bogserbåten Holmen VIII.

I sommarutgåvan 2001 har Lennart Svenberg övertagit ordförandesidan och Erik Jansson berättar en historia om

sin arbetskamrat Denis Eriksson (1897-1967) och redaktionskommittén passar på att efterlysa fler berättelser från jobbet eller fritiden. I samma nummer görs nu reklam för hemsidan genom en liten ruta på framsidan: www.avd68.com.

Hans Lindström, en annan av Sveriges skarpa satirtecknare, dyker upp i julnumret. Även han blir en återkommande bekantskap i tidningen och pryder flera framsidor. Under 2002 sker ytterligare förändringar i redaktionen – Åke och Lennart lämnar och in kommer Tommy Falk. Året efter ersätter Jari Syrjänen Morgan i kommittén.

Sommaren 2003 kan en utveckling av tekniken noteras. För första gången är PappersMagasinet klammerhäftad och påminner nu om en riktig tidning. Innehållet förändras inte så mycket men layouten förbättras med större enhetlighet och textspalter. Börje kryddar tidningen med rebusar, hjärnbruk och recept.

Januari 2004 utkommer ett 4-sidigt extranummer med anledning av outsourcingen av vakterna. Även i februari 2005 kommer ett extranummer (2 s.) i samma ärende.

Våren 2004 händer något nytt. Dels har Börje knäpat ihop sitt första kryss, dels dyker rubriken Krönikör upp för första gången. Till att börja med är det interna krönikörer som används. Först ut är Tommy Falk. Han följs senare av bl a Anders Lidén, Roger Berglund, Erik Jansson, Börje Nordström och Erik Asteving.

I julnumret 2004 berättas den fina historien om när ett bekvämlighetsflaggat fartyg tvingades underteckna ett avtal i Hallstaviks hamn. 2004 är bara Tommy och Börje kvar i redaktionskommittén från tidigare, nya namn är Ulrika Enlund, Robert Wahlström och Belinda Hammar. De två sistnämnda ersätts året efter av Annika Hernehult och den återkommande Joakim Eriksson.

Ännu en nyhet återfinns i PM:s vårnummer 2005. Framsidan står med en fotografisk bild till skillnad från alla teckningar tidigare. Det är el-avdelningens killar som lapar vårsol utanför sin verkstad. Företagshälsovården medverkar med en artikel där de presenterar sig och sin verksamhet. Nyheterna fortsätter och i höstnumret publiceras det första bildreportaget. Det är bilder från avdelningens 90-årsfirande vid Röda Villan och utdelningen av Pappers kulturpris till konstnärinnan Rose Tillberg-Mattsson. Dessutom ändras tidningsloggan och fabrikssiluetten försvinner, på hemsidan publiceras tidningen i färg.

I första numret för 2006 är det också första gången en extern krönikör medverkar – det socialdemokratiska oppo-

sitionsrådet i Norrtälje Elisabeth Björk. Hans Lindströms teckning på gubben som står vid ekodalen och ropar ”bra pensiooon” och får ”illusiiooon” som svar känns bara mer och mer aktuell för varje år.

Från att ha varit 12-16 sidor per nummer blir sommar-numret 2006 lanserat som ett extra tjockt nummer med hela 24 sidor. I den medverkar Vänsterpartiets Catarina Wahlgren som krönikör och statsrådet Sven-Erik Österberg med en debattartikel. Man rapporterar om Stig Malms och Lars Ohlys besök samt avdelningens närvaro vid högtidlighållandet av Ådalen 31 och Mackmyra-konflikten. Dessutom skrivs om avdelningens tjej-kurs och ett studiebesök på förbundet. Ett riktigt ”matigt” nummer alltså. Man skulle nog kunna säga att det är nu tidningen börjar hitta sin form med lite bredare artiklar och mindre utfyllnad.

Höstnumret handlar bl.a. om GPS-förbundens besök i Hallsta och deras träff med kontaktombuden och jul-tidningen har en sorgruta på framsidan med krigsru-briken ”Chockbeskedet” med anledning av beskedet om nedläggningen av PM 2. 2007 sker en större utökning av redaktionen, tre nya namn tillkommer – Patrik Hedenström, Anders Lidén och Erik Asteving. Två år senare har Joakim och Patrik lämnat arbetet för PM och kommittén

är åter fem personer.

Ideologiskolan, en presentation av olika ideologier och dess ursprung, startar i PM våren 2008 och pågick till nr 3 2012. I sommarnumret tar Aleksandar Srndovic över ordföranden har ordet efter att ha blivit vald till ordförande på årsmötet. Även tidigare har han och Joakim Eriksson turats om med "ledarsidan".

I höstnumret medverkar, som första kulturarbetare, författaren Erik Eriksson som krönikör och i en artikel presenteras Amalthea-mannen Anton Nilson.

Det första resereportaget återfinns i julnumret och det är Ulrika Enlund och Vuokko Taipale som berättar i text och bild från deras resa till Peru och Ecuador.

2009 års sommarnummer ger mycket utrymme åt nedläggningen av fabriken i Norrsundet. En allt större del av pappersupplagan trycks nu i färg och kvalitet och layout utvecklas allt eftersom. I julnumret finns en artikel om våra expeditioner. Det är första bidraget i en serie, som senare får rubriken Retrospektivt, som avser att skildra händelser och fakta om avdelningens äldre historia. Från och med nu utökas sidantalet från 24 till 28.

Sommaren 2010 ändras återigen tidningshuvudet, nu till P MAGASINET med P:et i rött och svart som förbundsloggan. På framsidan införs också en heltäckande bild. Detta

år lämnar Börje Nordström redaktionen efter rekordlånga 15 år, även Annika försvinner och ny blir istället Stefan Pettersson. Året efter ansluter även Lotta Nilsson som i sin tur ersätts av Mikael Holmberg året därpå.

Inför valet 2010 görs en 32-sidig specialutgåva av PappersMagasinet. De tre partiledarna för de röd-gröna intervjuas liksom en del andra tunga personer. Förbundsordföranden Jan-Henrik Sandberg skriver Ordförande har ordet-sidan. Framsidan blir en specialbeställd teckning av Robert Nyberg "lite pappersarbete ska väl en utförsäkrad tåla" och tidningen trycks i Helsingborg i en upplaga på 24.000 ex. Genom förbundets försorg distribueras den tillsammans med Dagens Arbete ut till alla förbundsmedlemmar. Ett verkligt genombrott för tidningen.

Hösten 2010 börjar "Gästavdelningen", ett utrymme för andra Pappersavdelningar att presentera sig eller något de vill ha sagt. I samma nummer introduceras "Vykortet" – ett rese- och bildreportage på fyra sidor, ett grepp för att få medlemmarna att medverka med sina reseberättelser.

Arbetsmiljö- och skyddsfrågor har alltid haft en given plats i tidningen. Vid den här tiden kompletteras skyddsidorna med en avdelning kallad Rehab och hälsa.

2011 utökas utgivningen till fem ordinarie- och ett specialnummer. Samtidigt ändras numreringen till siffror

1-2-3-4-5 i stället för tidigare Våren-Sommaren-Hösten-Julen. I nummer 3 påbörjas en serie för att fördjupa våra kunskaper om bemanningsfrågan. Nr 4 innehåller 40 sidor, vilket blir normen framöver, och innehåller en intervju med Jan Guillou samt en rapport om det historiska avtalet med ISS. Samtidigt med nr 4 utkommer ett nytt specialnummer – denna gång om Avtal 2012. Avtalskraven presenteras och intervjuer görs med funktionärer på både Pappers och LO. Tidningen sprids till alla förbundets avdelningar via förbundsmötet samt genom att tidningen mejlas ut som en pdf-fil.

Första tidningen 2012 innehåller 44 sidor men därefter blir det en återgång till 40 sidor. Numret innehåller intervjuer med både före FN-ambassadören Jan Eliasson och tecknaren Robert Nyberg och en krönika av Malmös kommunalråd Ilmar Reepalu kanske var det orsaken till de 44 sidorna. Under året påbörjas en serie i tre delar om PappersMagasinet 30-åriga historia, vilken till stor del återges i denna artikel. 2012 bjuder på ytterligare två nya återkommande rubriker – dels "Konst-iga möten" där olika konstverk vinklas på ett personligt vis och dels intervjuer med lokala profiler och där bruksarbetaren Arne Jansson är först ut.

Från och med 2013 införs en sida, direkt efter Ordförande

har ordet, där förbundet medverkar med aktuell information. Från förbundet heter den och premiärskribent är förbundssekreteraren Bengt Sjöholm. Att förbundsfolk medverkar är inget nytt, det har man gjort tidigare men det är nu man får ett fast utrymme. Även Mikael Sterbäck bidrar i samma nummer med starten av en serie artiklar om förbundets internationella arbete och Matts Jutterström skriver om avtalsrörelsen 2013. Mycket från förbundsledningen alltså.

Bengt Sjöholm inledde serien Från förbundet

I andra numret för 2014 kommer vykortet från Norrköping, fram till dess har det bara varit utländska vykort. Med vår anknytning till östgötastaden var det kanske ett naturligt val. Det är valår och avdelningen ger ut ännu ett 24-sidigt temanummer om valet 2014. Skillnaden är att denna gång vill inte förbundet medverka med distributionen av tidningen trots att man inte har särskilt mycket material själva. Magdalena Andersson bidrar med en politisk analys.

Matts Jutterström skrev ofta i tidningen, även sen han blev förbundsordföranden

PMs jubileumsnr 2015

2015 händer två saker. Dels ger avdelningen ut ett stort temanummer på 52 sidor med anledning av att avd. 68 fyller 100 år. Pappret på omslaget är extra tjockt och styvt. Och från och med nr 4 trycks tidningen hos Börje Falkhäll, tidigare medlem, och hans företag Hallstabild. Papperskvaliteten blir bättre och med bättre tryckegenskaper, omslaget blir glättigt. 2015 sker ännu en större ändring i redaktionen som nu består av Anders Lidén, Roger Berglund, Taisto Hautala och Aleksandar Srndovic. Ett år senare kommer också Pernilla Westman med. 2017 kommer Jaana Kuusisto in i kommittén. I första numret 2017 skriver Stefan Löfvén en artikel.

Den första tidningen som trycktes av HallstaBild

När Roger Berglund, efter 25 år som studieorganisatör, på årsmöte 2017 efterträds av Anders Lidén blir det också han som tar över ansvaret för Äpplet – studiesidan – i PM från och med nr 3. I och med pensioneringen skriver Roger också sin sista Kajkant i nr 4 och den rubriken försvinner sedan under några år från tidningen. Vid sidan av den officiella utgivningen trycks 2018 ett specialtryck av Från kajkanten 2009-2017 med Rogers samlade kröniker från hamnen, mest som en minnesskrift över Hamnklubben och de som arbetar i hamnen.

År 2018 är det dags för val igen och i, numera, vanlig ordning ger avdelningen ut ett val-extra nummer. Denna gång på hela 32 sidor. Höjdare inom politiken och facket skriver och intervjuas och kompletteras med korta synpunkter på valet från vanliga medlemmar. Tematidningarna hindrar inte att valen ändå får utrymme i den vanliga utgivningen. Året efter är det EU-val och då görs ett 20-sidigt temanummer om det. Upplägget följer mönstren från de tidigare valnumren. 2018 börjar redaktionen publicera sidor med rubriken Fotokonst där fotointresserade får möjlighet att visa upp sina bilder och i nr 4 startar serien Avdelningens konst där den konst som finns i avdelningens ägo presenteras i ord och bild.

EU-valet-2019, ett av flera temanummer

2019 är Mikael Holmberg tillbaka i redaktionen liksom Roger som varit borta drygt ett år efter pensioneringen. Däremot är inga tjejer kvar i kommittén.

När förbundet firar 100 år 2020 passar avdelningen på att göra ett jubileumsnummer till förbundets ära. I tidningen presenteras för första gången alla förbundets avdelningar genom åren - illustrerade med bilder från varje fabrik. Dessutom samtliga förbundsordföranden. På tre sidor visas ett bildsvep på människor från 24 arbetsplatser och tidningen är utsmyckad med konst av Hans Tollsten, Maria Rodrick och Anders Björhager. Flera andra avdelningar i förbundet beställer tidningen och den får därmed den största upplagan efter valnumret 2010.

Temanr 2020 när förbundet fyllde 100 år

I nr 1 2021 startar en ny långserie "Hallstavik i gamla vykort". Meningen är att samla äldre vykort kring ett ämne och beskriva det i bild och text, en slags lokal historielektion. Först ut är Hallsta skola, därefter bl.a. badhuset, Bill Nilsson och pensionärshemmen.

När arbetsställets huvudskyddsombud sedan många år, Taisto Hautala, slutar sin anställning på våren 2021 lämnar han också över arbetsmiljöansvaret till sin efterträdare Lars-Åke Gardehed som då även tar över frågorna i PM och ingår i redaktionskommittén där även nye kon-

toristen Carita Holmberg nu ingår. En serie med råd och tips vid förhandlingar inleds och skrivs av förbundets jurist Robert Sjunabo.

Från kajkanten återkommer i nr 4 med Robert Wahlström som ny skribent. Robert är dock inte på något vis ny i tidningen. Han har under lång tid medverkat med artiklar, recensioner, debatt, dikter och noveller.

Detta år är det åter val i Sverige och traditionsenligt kommer avdelningen ut med ett välfyllt 40-sidigt temanummer. Skillnaden mot tidigare är att de lokala frågorna fått ett större utrymme och att Vänsterpartiet lokalt tilldelats två sidor. Men detta år blir det inte bara ett temanummer. När detta skrivs planeras för ytterligare två specialnummer. Ett ska vara en jubileumsskrift för Gävle-Dala-distriktet 100 år och det andra ska handla om PappersMagasinet 40 år. Fyra ordinarie nummer och tre extra temanummer blir iså fall ett nytt rekord för tidningen.

PappersMagasinet har återkommande rapporter från årsmöten, kongresser, konferenser, manifestationer, debatter och andra tillfällen där avdelningen är inblandad på ett eller annat vis. Likaså har man en noggrann bevakning av utvecklingen i Hallstavik ur ett kommunalpolitiskt perspektiv.

Rapporter från årsmöten och andra möten skildras i text och bild.

Andra återkommande inslag är Tyck till där korta frågor ställs till medlemmarna och krysset som Börje Nordström har varit och är ansvarig för. Förbundssidan har de senaste åren också blivit en plattform för de nyanställda på förbundet att presentera sig på. Något som är mycket uppskattat. Två ytterligare saker bör nämnas. Omslagen och annonserna.

Annons som gör pr för PappersMagasinet

Tidningens omslag är viktiga eftersom det är oftast det första man ser av tidningen. Första sidan brukar anknyta till något innehåll i tidningen, oftast bildreportaget. Allra helst på människor i sitt arbete. Baksidan används till reklam för möten, manifestationer eller för stöd till aktuella insamlingar nu t ex Ukraina. Tidningen tar inte emot betalannonser. Däremot finns i varje nummer ett antal annonser. Sedan flera år tillbaka har vi ett samarbete med Folksam, Roslagens Sparbank och Viking Line där de erbjuder annonsplats mot att vi får gåvor av dem i utbyte. Gåvor som vi sedan lottar ut till medlemmarna på våra årsmöten. Under detta år har vi börjat ett samarbete med Eckerö Linjen i stället för Viking Line. Utöver detta kan vi till och från publicera andra annonser som vi själva bedömer som viktiga. Det kan vara från Fonus, Röda Korset, böcker som vi vill slå ett extra slag för, lokala evenemang eller som när Dagens Arbete började med sin arbetsmil-

jötidning, Dagens Arbetsmiljö.

Likheten med den fotostatkopierade första tidningens sju enkelsidor känns avlägsen.

Roger Berglund

JOHNNY KARLSON

F.d. avdelningsordförande Avd.68

" Att informera, att bli informerad, att vara informerad, att föra information vidare. Allt detta är svårt för all information är inte saklig, all information är inte sann (fejk news). Att lita på informatören. Informatören kan vara en myndighet, den kan också vara en person, det kan vara TV och radionyheter det kan vara en daglig tidning man har förtroende för. Vi har en fantastiskt nyhetsflöde som väller in över oss från hela världen, det finns hur mycket information som helst. Enligt Putin pågår det inte något krig i Ukraina, det pågår "en specialoperation". Det gäller att sortera och tro eller inte tro. En del nyheter kan verka vara otroliga, andra kan verka vara troliga men kan ändå vara fejk news. Har man som informatör tillgång till ett medium skall man genom att forma sitt budskap sakligt och trovärdigt vinna lyssnarnas - läsarnas förtroende. Pappers avd 68 har ett trovärdigt och sakligt medium som dessutom är mycket snyggt förpackad."

En mindre skämtsam och mer mogen 40-åring. Fortfarande med ett brinnande intresse för fackliga frågor i alla dess former. Och inte minst, en vilja att hålla folkbildningens fana högt!

Vi talar naturligtvis om "PappersMagasinet" som du just nu håller i handen.

Den är unik.

Glöm inte det!

Själv jobbar jag till vardags på Dagens Arbete. Har så gjort i alla år. Sedan hösten 1996 har jag bevakat Pappers som förbund inklusive förbundets alla avdelningar.

Holmen Hallstavik blev ett av mina första besök och därefter har jag återkommit i stort som smått.

Jag har också tagit del av det lokala perspektivet genom avdelningens eget magasin - som andra avdelningar helt saknar.

Driven av ett gäng som hela tiden velat göra texterna mer fylliga, perspektiven bredare och layouten mer tillgänglig.

Har arbetskamraterna förstått och visat sin uppskattning? Hoppas det.

Det som en gång i 80-talets början gavs ut som en sjuksidig stencilerad "tidning", har vuxit till en betydligt mer respektabel produkt.

Nu når den inte heller bara de anställda i Hallstavik, utan alla Pappers medlemmar landet runt via förbundets hemsida.

Och bara en sån sak att gamla nummer av "PappersMagasinet" kan läsas digitalt på nätet. Framtiden säkrad för morgondagens forskare.

Egentligen ganska fantastiskt om man tänker efter.

Själv har jag ägnat en del av sommaren att ögna de gångna årens utgåvor.

Det blev en resa i tiden.

Löntagarfonder, "Rör inte min kompis", Hallstaviksprojektet, Upprop för sydafrikanska gruvarbetare, medlemsdatorer, EMU, EXPO, Nej till GPS (samgåendet med Gra-

fikerna/Skogs- och Trä).

För att ta några exempel.

Allt har flimrat förbi. Mycket har slipats ner av tidens tand och förbleknat. Men där och då var det viktiga tidsmärkörer.

På den tiden elen strömmade fritt i oanade mängder, dristade sig redaktionen sommaren 2001 att ställa frågan: Vad hotar jobben? Var det skogsdöd, elbrist eller eukalyptus?

En allvarlig betraktelse, där det senare utmålades som det stora hotet.

Föga anades dagens energikris.

Och vem anade att Magdalena Andersson, som fick göra en politisk analys av läget i nummer 1/2014, skulle bli landets första kvinnliga statsminister?

Snacka om fingertoppskänsla i redaktionen!

Löner och arbetsmiljö är annars grundpelarna i "PappersMagasinet". Det finns nog ingen anställd på bruket, som fått för lite information om dessa och andra fackliga frågor genom åren.

Magasinet har också varit en extrem kulturbärare. Det har skrivits om böcker, arbetarhistoria och poesi. Liksom ljuv musik, teater och andra kulturyttringar, ofta med lokal anknytning.

Dramaten-skådisen Peter Engman, i egenskap av före detta anställd på Holmen, får fatta pennan som krönikör.

Och kan skräckmästaren John Ajvide Lindqvist knytas till Rådmansö, sumpas inte den möjligheten bort.

Just det här med att stå fast förankrad i lokalsamhället är något jag verkligen slås av.

Kopplingen till livet utanför grindarna finns där i allra högsta grad.

Medlemmarnas egna reseberättelser från när och fjärran hjälper till att bredda perspektiven. Liksom de inbjudna krönikörerna av skilda slag.

Det är en imponerande samling av politiker, författare och debattörer som fått tycka till. Alla fångade i tidens flykt.

Då mina egna preferenser på kulturens område handlar om satir och bild, är det en fröjd och se för vilka spalterna öppnats.

Här finns storheter som Robert Nyberg, Hans Lindström, Ulf Lundkvist och Albert Engström - se där ännu en lokal koppling.

Runt 2006 lägger PappersMagasinet på hullet. Blir lite tjockare, allvarigare och mindre lössläppt.

Receptet på "En helt vanlig jävla kaka", där redaktionsmedlemmen Annika Herneholt löper amok, känns lite som ett avslut.

Den fotografiska bilden får fotfäste och lyfter fram brukets alla delar i små bildberättelser.

Roger Berglund drar igång sin ideologiskola.

Det senare är en storartad insats på folkbildningens område.

Likaså att man nu på allvar bjuder in andra avdelningar att som gästkrönikörer berätta om läget på just sitt bruk.

Vad vore världen utan eldsjälar? "PappersMagasinet" redaktionsruta har från starten fyllts av personer som gjort något mycket märkvärdigt under lång tid.

Roger Berglund, med det gedigna fackliga kunnandet och den extrema kulturella bredden, har redan nämnts.

Men här finns Börje Nordström, mannen bakom bland annat "Krysset", Erik Asteving, Anders Lidén och Ulrika Enlund med flera.

Alla har de dragits med väl utvecklad skrivklåda och ett enormt driv för att hålla något unikt vid liv.

Visst kan den kritiske läsaren spåra ett visst övermått av nostalgi och mindre av framtidsspaning.

Kanske har det funnits för lite för en yngre läsare i nuet att hämta hem, men det är mer ett konstaterande än surmagad kritik.

"PappersMagasinet" har åldrats med värdighet och - framför allt - behållit tron på det skrivna ordet.

Men så jobbar man också på ett bruk som producerar bokpapper.

Göran Widerberg

Dagens Arbetes redaktion besökte 2010 avdelning 68

THERESE GUOVELIN

LO-s 1:viceordförande

" När jag började inom Hotell och restaurangbranschen som servitris och blev medlem i facket var Hotellrevyn, vår medlemstidning, min första tidningsprenumeration. När den landade i hallen nedanför brevinkastet varje månad gav den mig en massa viktig information, men kanske viktigast, en känsla av samhörighet och yrkesstolthet.

Idag när en så stor del av pressen är borgerligt styrd är fackförbundstidningarna otroligt viktiga. Det måste finnas media som utgår från medlemmarnas vardag, som skriver om de frågor som är aktuella och synliggör villkoren i arbetslivet på ett bra sätt. En facklig medlemstidning är även viktig ur ett demokratiskt perspektiv.

Därför blev jag både glad och imponerad när jag läste mitt första nummer av er tidning för sex år sedan, Pappers magasinet. Det är helt unikt att en facklig organisation på en arbetsplats ger ut en egen tidning. I varje fall en tidning som håller en så högkvalitativ nivå. Den är välskriven, med många fina foton och jag är övertygad om att det är en tidning som ni medlemmar har stor nytta av. Jag gillar särskilt att den både tar upp det som är aktuellt på just er arbetsplats och vad som är aktuellt i er fackliga organisation, men också att den ger en fördjupad kunskap om exempelvis arbetsmiljö, som i reportaget från arbetsmiljömässan.

Jag ser alltid fram emot kommande nummer och är övertygad om att detsamma gäller alla medlemmar i avdelning 68.

PER LAGERBORG

Administratör på Förbundskontoret

" Om jag tänker tillbaka på det att jag läste det första numret av Pappersmagasinet så får undertecknad erkänna att det är inte utan att man skäms något.

När det dök upp en länk i min mejlkorg till det senaste numret av tidningen så tänkte jag att det troligen skulle vara något sorts informationsblad med obligatorisk tillhörande stolpig text som någon trötmössa knäpat ihop.

Det framstår kanske något förment, men till mitt försvar vill jag ändå hävda att efter jobbat några år inom den fackliga världen så kan man säga mycket om den interna lektyren men riktiga bladvändare är det allt som oftast inte.

Men i detta fall hade jag fel.

Tidningen visade sig tvärtemot det jag förmodade vara väldigt professionell och intressant.

Det som gjorde att jag personligen ganska omgående fastnade för Pappersmagasinet var den fina balansen mellan stora samhällsbilden men samtidigt den intima blicken på närområdet och bruket.

Efter att jag gått tillbaka och läst en del äldre nummer kan man tydligt se hur den utvecklats med åren.

Från att tidigt kanske mer påminna om det där infobladet till att numer vara en ypperlig tidskrift som man finner stor behållning att ta del av.

Så med det vill jag avsluta med ett grattis till Pappersmagasinet och er som fått ta del av den genom åren".

KARL-PETTER THORWALDSSON

F.d. näringsminister (s)

Tack för 40 år av folkbildning

1982 kom första numret av Pappers Magasin. Bladet, som magasinet först kallades, skulle vara ett sätt att förbättra spridningen av information till medlemmarna i Pappers avdelning 68. Lokalavdelningen förstod det demokratiska värdet av att ge lokala frågor, viktiga beslut och förhandlingsresultat en bred förankring bland medlemmarna. Ett första testnummer lanserades. I dag, 40 år senare, lever tidningen kvar. Det ska vi alla vara riktigt stolta och tacksamma för.

Det finns ingen annan fackavdelningstidning som varit lika framgångsrik som Pappers Magasin. Tänk att en enkel facklig avdelning i Hallstavik kan förse sina medlemmar – och hela Sverige – med så mycket värdefull kunskap. Under det decenniet jag själv tagit del av tidningen har jag haft nöjet att läsa intressanta reportage om allt från Speedway till familjedagar. Framför allt har jag lärt mig många nya saker om skyddsombudens vardag. Tack Pappers Magasin för 40 år av folkbildning!

Samtidigt som vi firar Pappers Magasins stolta historia står vi mitt i en orolig tid. När jag skriver detta har det endast gått några timmar sedan Sveriges första kvinnliga statsminister Magdalena Andersson meddelat sin avgång. Just nu sitter Moderaternas Ulf Kristersson och

förhandlar med Sverigedemokrater, Kristdemokrater och Liberaler om en ny regering. Den mest högerkonservativa i Sveriges historia. Vad som kommer att hända med a-kassan, skyddsombuden och socialförsäkringen vet vi ännu inte.

Många fackliga kamrater känner oro inför framtiden. Massa- och pappersindustrin är en betydande del av den svenska basindustrin – en industri som nu hotas av de höga och oberäknliga energipriserna. Vi Socialdemokrater gick till val på ett högkostnadsskydd mot de höga elpriserna på minst 90 miljarder. Hälften skulle gå till svenska hushåll och andra hälften till företagen inom bland annat industrin. Med vår politik skulle vi slippa varsel och arbetslöshet. Det har alltid varit vår prioritet.

Min förhoppning nu är att den nya regeringen tar energifrågan på allvar och säger ja till en bred överenskommelse över partigränserna. Svenska löntagare ska inte behöva betala krigsekonomens fakturor helt och hållet ur egen ficka. De kommande åren kommer Pappers Magasin fylla en viktig roll i att fortsätta sprida kunskap till sina medlemmar om de politiska beslut som fattas. Kunskap är en förutsättning för löntagarnas möjlighet att flytta fram sina maktpositioner. Med de orden vill jag tacka för de åren som gått och önska avdelning 68 ett varmt lycka till i det viktiga arbete som nu väntar.

CARINA PAULSSON

Chef och kassör på LO-distriktet i Stockholms län

"Tack för de 40 gångna åren

Det är alltid roligt och lärorikt att läsa medlemstidningen PappersMagasinet för Pappers avd. 68. Det är inte sällan man blir imponerad över all verksamhet som görs, skrivs och presenteras för oss läsare i tidningen. Det är viktigt för bruket och i synnerhet för oss andra som inte arbetar på pappersbruket. Det ger en väldigt fin insikt i allt fackligt arbete som sker på pappersbruket. Läser man magasinet från pärm till pärm under åren inser man hur viktigt det fackliga arbetet är. Det är inte bara förhandling och avtalsfrågor som står på agendan utan såväl kultur som ungdomsfrågor lyfts i tidningen. Det är alltid uppskattat och inspirerande att få ta del av det arbete som Pappers avd. 68 gör i skrift. Dessutom i ett fint format, tjockt papper och med glansigt omslag. Det är världsklass på det! Grattis till 40-åringen och fortsatt lycka till med utgivning i 40 år till!"

LARS-GÖRAN JOHANSSON

Förbundsstyrelseledamot fram till 2017

"Gävle Dala-avdelningarna i Pappers har stolta traditioner när det gäller lokala medlemstidningar, allt från periodiskt utkommande publikationer till sporadiskt uppdykande blad.

PappersMagasinet i Hallstavik har dock varit, och är en av de mest välgjorda och viktiga av dessa, utan att förringa vikten av övriga tidningar.

Jag tror det utöver själva sakinnehållet också är viktigt hur det presenteras, och här har redaktionen i Hallsta gjort ett jättejobb, och varit en förebild.

Utan PappersMagasinet hade vi inte heller under några år haft vår fantastiska distriktstidning, där alla avdelningar bidrog med texter. Lärorikt, intressant och skapade en ökad sammanhållning.

Jag tror att en tryckt tidning är oöverträffad när det gäller att få igång politiska eller fackliga samtal på arbetsplatsen. Digitala media i all ära, men en uppslagen tidning på lunchbordet lockar till samtal på ett helt annat sätt än en länk i en smartphone.

Därför kamrater, slå vakt om tidningen, och jag hoppas den ska leva många år till, som en självklar del i den fackliga kampen."

ANNIKA JOHANSSON

Rullare PM12

"Jag tycker att vår tidning är väldigt bra! Den är informativ och roligt att läsa. Jag tar den till och med till min sons familj då de också tycker om att läsa den.

Kul att den fyller 40 år! Stort grattis till jubileet!"

ANDERS THORÉN

Platschef - Hallsta Pappersbruk

" Som platschef uppskattar jag alltid magasinet då det tar upp intressanta frågor från bruket och omvärlden. Och en personlig favorit är väl ett och annat recept att testa!"

LARS PETTERSSON

UH Fastighet

" PappersMagasinet är en riktigt bra medlemstidning. Jag läser den regelbundet. Ledarsidan är alltid välskriven och informativ. Jag gillar även reportagen från brukets olika avdelningar. Reseskildringar är roliga att läsa och bilderna är alltid spännande.

Nej, jag tycker vår tidning är fin och vill gärna läsa den även i fortsättningen ."

MARIA KÄRRKÄINEN

Rullare PM12

" Jag tycker om PappersMagasinet. Den är väldigt bra. Jag gillar just den variation som tidningen erbjuder. Blandningen mellan viktig information och underhållande texter är tilltalande. Vykortet är en personlig favorit. Det är roligt att läsa om andras resmål och man kan alltid bli inspirerad."

BORIS SRNDOVIC

Rulluppställare

" Jag läser PappersMagasinet regelbundet. Verkligen en bra tidning! Det jag tycker mest om är "Ordförande har ordet", "Vykortet", "Matrecept och drinkar". Tidningen har en fin bredd! Den är både informativ och underhållande. Bildreportagen från andra avdelningar på bruket uppskattas. Hoppas vi kan fortsätta få den många år framot. Grattis till jubileum!"

Nu har det alltså blivit dags att ge ut ett jubileumsnummer av Pappersmagasinet och jag har blivit ombedd att skriva några rader och berätta vad jag minns – om jag minns.

Till att börja med måste jag nog ifrågasätta om det verkligen har gått 40 år sedan Pappersmagasinet startade. Jag har bläddrat tillbaka och funnit att det första numret av tidningen utkom hösten 1983, alltså för 39 år sedan. Där presenterades också vinnaren i den namntävling som Informationskommittén utlyst. Den som hade lämnat in det vinnande förslaget var Inger Kjällander. Det var alltså hon som hittade på namnet "Pappersmagasinet". Före detta nummer fanns ingen tidning med det namnet.

Fram till denna tidpunkt hade avdelningens informationskommitté av och till gett ut ett informationsblad mer eller mindre "vid behov". Det var de kommittéledamöter som "ändå" befann sig i Röda villan som oplanerat skrev om aktuella frågor som kom upp.

Men från hösten 1983 kom alltså Pappersmagasinet ut med c:a tre nummer om året fram till och med 1989. Då

blev det ett uppehåll till 1995 då det blev något slags "omstart" med ett nytt utseende på framsidan. Detta pågick till hösten -98 då det på nytt blev ett break, denna gång tvåårigt.

Mitt allra första inslag för PM var för Internationella kommitténs räkning och det handlade om den dåvarande situationen i Sydafrika. Jag illustrerade texten med en teckning av en "gummikula" i naturlig storlek. Sådana användes av den dåvarande vita sydafrikanska regimen för att skjuta på, och ibland döda, den svarta befolkningen. Jag minns att dessa gummikulor då, i massmedia, framställdes som ett ganska oskyldigt vapen vid demonstrationer, ungefär som vattenkanoner.

Från höstnumret år 2000 kom så utgivningen igång igen med fyra nummer om året. Från och med detta nummer satt även jag med i redaktionskommittén. Tidigare hade jag medarbetat endast sporadiskt med t ex "Från Kajkan-ten".

Att omstarten av Pappersmagasinet blev just hösten 2000 var ingen slump; Studiekommittén hade då skickat iväg

hela redaktionskommittén till Brunnsvik för att utbildas i att göra medlemstidning.

Det var en mycket bra kurs där vi bland annat fick pröva på att göra layout med hjälp av datorteknik. Kursen var, om jag inte minns fel, uppdelad på två gånger tre dagar och vi fick också i uppgift att göra någon slags praktisk hemläxa däremellan.

Jag tror att man kan se, om man tittar i de gamla numren, att tidningen gjorde ett kvalitetsmässigt "lyft" efter denna Brunnsvikskurs, även om det kanske kunde bli lite väl mycket linjer, ramar och missformade foton på sidorna i början.

Så småningom har många utanför redaktionskommittén tillkommit som medarbetare i PM, både tillfälligt och regelbundet, samtidigt som innehållet i tidningen breddats till att skildra andra ämnen än det rent fackliga.

Över huvud taget har Pappersmagasinet, både innehållsmässigt och kvalitetsmässigt, utvecklats positivt hela tiden sedan millennieskiftet. Ny tryckteknik och möjligheten att införa färgbilder i PM har naturligtvis varit viktiga men man kan också konstatera att ordspråket: "övning ger färdighet" gäller här.

När det gäller "Från Kajkanten" är det lite lustigt vad naturen, inte minst fåglarna, blandat sig in i texterna. Men en

speciell händelse vet jag inte om den någonsin berättats. Åtminstone hittar jag den inte bland mina sparade exemplar. Episoden utspelade sig när jag skulle lasta en 40 fots container. Uppe på en rullstapel befann sig några duvor. Plötsligt flaxade en av dem ner och satte sig på taket på trucken jag körde. Det var en nästan helvit unge som av flygtekniken att döma var ute på sin premiärflygning. Den vågade sedan inte lämna den trygga landningsbanan på trucktaket utan följde med in i containern alla cirka tjugofyra vändor. Jag kunde sedan inte låta bli att åka runt i magasinen och visa upp min "fångst". Tyvärr var det många stressade truckförare som inte upptäckte min nya kompis utan lade sig på signalhornen innan de upptäckte varför jag stod mitt i korsningarna och demonstrerade den paralyserade fripassageraren.

Själv gör jag ju också sedan långt tillbaks korsorden till tidningen. Och dem gör jag så där lite lagom svåra. Det är ju inte så kul om inte en enda människa skulle kunna lösa dem. Men när jag i höstnumret år 2007 lät publicera ett nybörjar-sudoku blev jag faktiskt besviken; inte en enda läsare lyckades lösa det. Därför publicerar jag här en repris: Det gäller alltså att i de nio rutorna fylla i siffrorna 1 till och med 9. För att förenkla är tre av siffrorna redan ifyllda (dom skall alltså inte fyllas i igen). Lycka till!

Börje Nordström

	2	
4		
		9

■ TEMANUMMER GENOM TIDERNA

Under många verksamma år publicerade redaktionen vid fem tillfällen temanummer med valet i fokus. Alltid med syftet att samla fram fakta och trovärdig argumentation som skulle hjälpa medlemmar att hitta rätt i den politiska djungeln.

Valnummer 2010 - PappersMagasinet's största upplaga historiskt - 24 000 exemplar trycktes av JMS Rulloffset i Helsingborg. När tidningen var nästan klar kontaktade vi förbundssekreterare Bengt Sjöholm och erbjöd honom att finansiera den och sprida till alla Pappers avdelningar. Varje förbundsmedlem skulle få den i postlådan. Den skulle plastas in och distribueras med tidningen Dagens Arbete. Bengt tyckte om vår ide och presenterade den vidare till förbundsstyrelsen som fattade ett positivt beslut. Vår redaktion blev taggad av uppdraget och under knappt tvåveckors tid intervjuade vi många kända politiker ur den röd-gröna alliansen - Mona Sahlin, Peter Eriksson, Lars Ohly, Veronica Palm och Mikael Damberg. Vi träffade även många fackliga kollegor - LO:s ordförande Wanja Lundby Wedin, Pappers ordförande Jan-Henrik Sandberg, LO:s avtalssekreterare Per Bardh och Pappers förbundsekonom Crister Larsson. Alla intervjuer genomfördes på plats. Många timmar tog det att ta fram numret som vi idag är väldigt stolta över.

Avtal 2012 - Syftet med tidningen var att samla fakta om avtalsrörelsen på samma ställe och underlätta för medlemmen att förstå både arbetsgivarnas och våra egna krav. Vi bad vår ombudsman Matts Jutterström att kommentera kravlistor och han gjorde det ganska pedagogiskt. Förbundsekonomen förklarade i tidningen varför det är bra att industrin alltid sätter normen. I tidningen publicerades även en längre intervju med LO:s ekonom Thomas Carlén.

Valnumren 2014 och 2018 framställdes inte på samma sätt som valnummer 2010. Förbundets ledning avstod möjligheten att trycka och distribuera tidningen till alla Pappers medlemmar. Därför anpassades innehållet till mer lokal politik.

EU-valnumret var späckat med genomtänkta analyser av EU-valet. Duktiga skribenter som Helle Klein, Karl-Petter Thordwaldsson, Margot Wallström, Johan Danielsson, Katarina Berggren och Jonas Sjöstedt analyserade det

aktuella politiska läget inför valet och inspirerade säkert många att för första gången delta i ett EU val.

Pappers avd 68 -100 års jubileum - Med stor entusiasm framställde vi jubileumsnumret. I väntan på mästerverket (Kalles jubileumsbok) ville vi ge medlemmen en försmak. Tidningen var fylld med historieberättelser och vackra gamla bilder togs fram precis lagom före jubileumsfirandet. Fantastiskt roligt att skåda det första mötets protokoll eller Roger Berglunds text "En som var med när det hände" - en berättelse om Gustaf Wilhelm Juhlin's liv. Många uppskattade jubileumstidningen och den spreds ut snabbt. Idag har vi bara kvar ett exemplar i vårt arkiv.

Hundra år under förbundets fana - en presentation av förbundets samtliga avdelningar genom tiden i både ord och bild. I tidningen publicerades även Anders Björhagers fantastiska målningar från pappersindustrins miljö. Läsaren fick en komplett bild om Pappers rika historia. Även den här gången gjorde Roger Berglund en fantastisk efterforskning. Tidningen trycktes i en upplaga av nästan 1500 ex. Många avdelningar ville ha den. Det är den första skriften där man presenterar samtliga avdelningar och fabriker där de var verksamma. Vi saknade bilder på några av dem. Tack vare de avdelningar som ligger i närheten kunde vi göra kompletteringar.

Valnummer 2022 - Som alla andra före hade även detta valnummer samma syfte - samla fakta om det aktuella politiska läget i landet. Det belyste både den rikstäckande och den lokala politiska miljön. Magdalena Anderssons intervju och Karl-Petter Thordwaldssons text balanserades upp med Staffan Strannes krönika. Uppslaget om den lokala utvecklingen av Hallstavik var ett försök att på ett pedagogiskt sätt lägga fram fakta om vilken politisk kraft som satsar på bygden. I tidningen hittar man även fina teckningar av Robert Nyberg.

PappersMagasinet 40-års jubileum- Sist men inte minst är vår jubileumstidning. I den försöker vi sammanfatta alla de 40 år som tidningen publicerats. Jubileumsnumret ger en bild om hur medlemstidningen har utvecklats genom tiden. Den ger även en bild om hur läsarna upplever den. Den speglar även redaktionens stolthet över den.

Aleksandar

■ VYKORT GENOM TIDERNA

En varm och skön sommardag 2010 satt jag på uteserveringen i en av de många restaurangerna i Sarajevo. På bordet hade jag tidningen och en utsökt cappuccino. Framför mig stod en vacker katedral inbäddad i solstrålar. Det var en stund när man brukar säga "Det här är livet!"

Det var då idén föddes att i PappersMagasinet publicera resereportage. Dagen efter promenerade jag längs stadens gator och tog bilder på allt vackert som staden erbjuder. Hemma i Sverige skrev jag en text som beskrev min upplevelse av Sarajevo samt gav läsaren mycket information om staden.

Några dagar efter presenterade jag idén till kompisarna i redaktionskommittén. De reagerade positivt och det första "Vykortet" publicerades. Sedan dess har vi presenterat reseberättelser från 53 spännande resmål. Idag kan vi konstatera att Pappers medlemmar har besökt alla världsdelar utom Australien och Nya Zeeland. Texten om

resan är medvetet kort även om den är informationsgivande och med många tips. Men det är bilderna som ska exponeras och berätta om resmålet. Allt kompletterades med faktarutan för att ge ännu mer fakta.

Vi vet idag att våra medlemmar uppskattar Vykortet. Många av dem inspireras av resereportagen och besöker samma resmål. Många har för första gången genom tidningen kommit i kontakt med de beskrivna länderna och städerna.

2014 publicerade vi det första resmålet på hemmaplan – Norrköping! Sverige erbjuder så vackra platser som definitivt är värda att besökas. Efter Norrköping blev det några till – Gotland, Storforsen, Höga kusten, Vemdalen, Vadstena, Gysinge och Lappland. Under Covid-19 perioden publicerade vi ett "hemester" reportage.

Aleksandar

■ KRÖNIKÖRER UNDER ÅREN

Att få medverkande krönikörer har blivit en viktig del av PappersMagasinet innehåll. Det började i blygsam skala våren 2004 med att vår dåvarande kassör Tommy Falk skrev en krönika om att vårt tidskrivnings-system var korrupt! För att få ut någon på övertidsarbete på exempelvis en timme skrev man lufttid för att få en skälig ersättning om man var tvungen att lämna familjen för ett övertidsjobb. Problemet var att inga regler fanns och olika chefer bedömde ”kompensationen” olika vilket ledde till motsättningar och missnöje med arbetsledningen. Det var detta problem som Tommy lyfte i sin krönika.

Tommy Falk, tidningens förste krönikör

Tommy Falk skrev även den andra krönikan sedan kom fler av avdelningens förtroendevalda in och skrev – Anders Lidén, Roger Berglund, Erik Jansson, Sune Alm, Erik Asteving, Börje Nordström och till sist även Aleksandar Srndovic.

Två år senare hade tidningen lyckats engagera en extern krönikör. Det var Elisabeth Björk som var socialdemokratiskt oppositionsråd i Norrtälje kommun. Till mångas förvåning skrev hon inte om politiken i Norrtälje utan om när hon förlorade en son i en mopedolycka och hur hon senare lyckades återfå lyckan i sitt liv. Hon skrev: Jag har lärt mig att ta vara på dagen, vi vet inget om framtiden. På en sekund kan livet förändras. Jag längtar inte längre efter den stora lyckan och de speciella händelserna – jag försöker ta tillvara på vardagen och den lycka som finns i den. Hur har du det med lyckan och tar du tillvara på

Elisabeth Björk

dina vardagar?

I numret efter skrev Vänsterpartiets lokale ledare Catarina Wahlgren krönikan. Därmed var de externa krönikörerna etablerade.

Nästa nivå var när en nationell författare medverkade, det blev Erik Eriksson som skrev i PM hösten 2008. Med honom hade vi en relation sedan tidigare när vi hade arbetsplatsbibliotek. Efter Erik kom fler författare som Majgull Axelsson, Jenny Wrangborg, Johan Althoff för att nämna några.

Författaren Erik Eriksson

En fjäder i hatten var när LO-ordföranden Wanja Lundby-Wedin skrev en krönika i decembernumret 2009. Hon kom att efterföljas av fler LO- och förbundsordföranden samt andra personer centralt inom LO och dess förbund. Även ledande politiker på olika nivåer har skrivit krönikor. Där kan nämnas Mikael Damberg, Carin Jämtin, Marita Ulvskog, Ingvar Carlsson, Johan Danielsson och Eva Nordmark.

Men vi i redaktionen har siktat vidare och också bjudit in forskare, tidningsfolk och företagsledare till att skriva i tidningen. Även här kan vi ta några exempel från åren – Magnus Hall (VD Holmen), Carl Bennet (industriledare), Helle Klein (DA), Eva Franchell (Aftonbladet), Daniel Poohl (Expo) och Staffan Stranne (docent Högskolan Kristianstad).

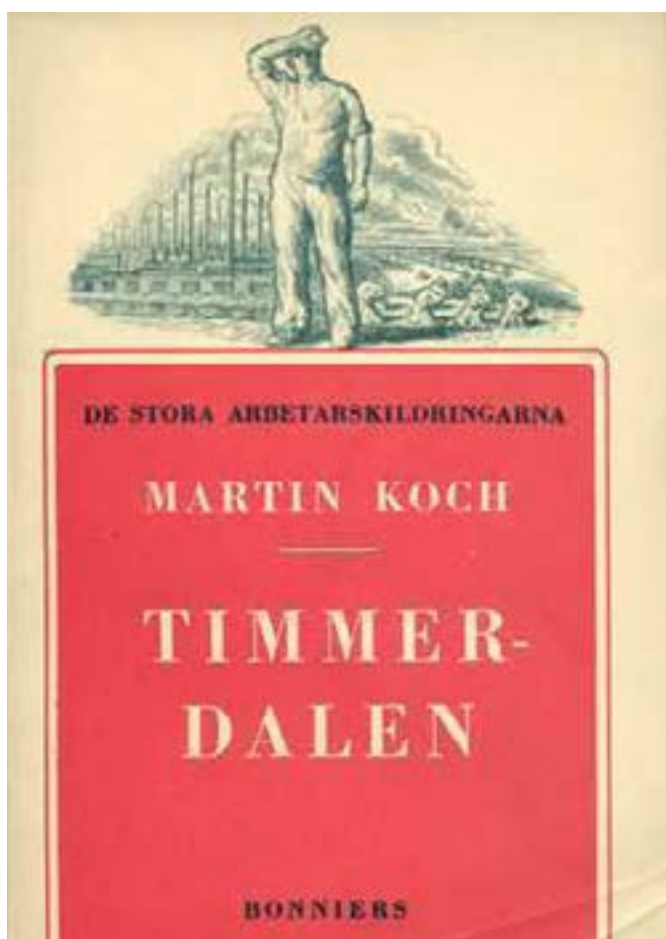
I sammanhanget vill vi understryka att all medverkan har skett utan ersättning eller arvoden till de medverkande. Det är också så att många andra, mer eller mindre kända personer, skrivit i tidningen men då inte som krönikörer,

likaså har krönikörer återkommit med ”vanliga” artiklar eller blivit intervjuade.

Idag har vi en ambition att varva krönikörerna på så sätt att en facklig skribent följs av en politisk som i sin tur följs av en kulturarbetare. Inte alltid det lyckas men vi försöker. Jakten på spännande krönikörer fortsätter och inte minst vi på tidningen är nyfikna på framtida medverkande. Än är inte överraskningarnas tid förbi.

Roger Berglund

■ KULTUREN I PAPPERSMAGASINET

Kulturen har alltid getts utrymme i tidningen. Redan i det första 7-sidiga numret fanns en rubrik ”Kultursidan”. Visserligen bara en fjärdedels sida men ändå en markering. Där gjordes reklam för Chagall-utställningen på Moderna museet.

I nr 2 inleds en serie ”Pappersarbetarna inom litteraturen” där man berättar om Martin Kochs roman Timmerdalen, dessutom en artikel om Amaltheamannen Anton Nilson.

Så rullar det på i de kommande numren med kulturartiklar, notiser, dikter och bilder. Ett upprop för Pythagoras, en musikrecension av Sven Fredriksson och en intresseanmälan för de som vill vara med i den ”gräv-där-du står-cirkel” som avser skriva avdelningens 75 års historia osv. I nr 15 slås det larm om att arbetsplatsbiblioteket är hotat av nedläggning och meddelas att en konstförening är under bildande vid bruket. Men i nr 21 rapporteras om arbetsplatsbibliotekets återkomst.

Dikt ”Kunskap”

Munnarna fylldes

av raseri – vanmakt

Orden fanns

många kvarter bort

vägen verkade lång

som Kinesiska muren

och deras fötter

var dåligt skodda

Kerstin Ericsson ur Brödgången

När den andra utgivningsomgången börjar 1995 har tidningen lyft sig en aning layoutmässigt. Kulturartiklarna fortsätter dock i samma anda som tidigare. I det nya numret presenteras utställningen ”Arbetets kvinnor” samt Sive Hallgrens recension av avdelningens 75 års bok. I decembernumret börjar serien ”Galleri Robert Nyberg”, senare kommer även Hans Lindström att bli flitigt återgiven i PM. I samma nummer är det också ett upprop om att vara med och bygga en modell av Hallstavik på 30-talet. Det

Galleri Robert Nyberg

är upprinnelsen till det som senare blir Kulturförening-
en Röd villan. Hela framsidan av Julnumret 1996 består
av dikten När det lider mot jul. Flera gånger tidigare har
dikter publicerats på framsidan men detta är enda gång-
en som en dikt förärats denna exponering. Under 1998
börjar även vår medlem Erik Asteving att bidra med egna
dikter. Han kommer att följas av andra medlemmar.

Den tredje, och nuvarande, utgivningsomgången börjar i
oktober 2000. På kulturområdet märks ingen förändring
– större och mindre artiklar publiceras regelbundet. När
skådespelaren Benny Haag är på gång till Hallstavik med
föreställningen "Working Class Hero" presenteras han
och pjäsen i septembertidningen 2001. I julnumret 2004
trycks den första novellen "Sliperiet" skriven av tre ano-
nyma medlemmar från massasidan. Året efter efterlyses,
i god tid, intresserade personer som är villiga att delta i
projektgrupper inför 100 års jubileet tio år senare och året
därpå en ny efterlysning till personer intresserade att ingå
i en sångkör. I julnumret 2006 inbjuds till en fototävling
som avdelningen och arbetsledarna ordnar gemensamt.
Vid den här tiden är det inte ovanligt att kulturen breder
ut sig över både två och tre sidor i tidningen. Våren 2008
inleds en längre serie kallad "Ideologiskolan". Kultur eller
inte? Mänsklighetens idéarv är så pass betydelsefull och
påverkar det mesta i vår samhällsbyggnad att vi också kan
klassa den som kultur.

Julen 2008 rapporterar kulturkommittén från ett besök
på biblioteksmässan och Roger lämnar en reseberättelse

från Liverpool i Beatles fotspår. Frida Kahlo presenteras
i julnumret 2010 och återkommer även ett år senare, då
tillsammans med maken Diego Rivera. Hösten 2011 sker
en längre intervju med Jan Guillou som delas upp i två
nummer. Orsaken är att avdelningen då också ordnar en
författarafton med Guillou.

Jan Guillou intervjuas

Under dessa år diskuteras bemanningsfrågan intensivt
och PM hakar på med olika artiklar bland annat med en
recension av Kristian Lundbergs uppmärksammade ro-
man Yarden.

Under åren från 2012 fram till idag kan nämnas artik-
lar om Strindberg i Roslagen, Astrid Lindgren som so-
cialdemokrat, flera artiklar om fotografen Curt Larsson,
om konstnären Per Nilsson-Öst som är mannen bakom
förbundets statyett till kulturpristagarna, barnböcker i
pappersbruksmiljö och den märkliga historien om Tom-
brock-tavlan på Folkets Hus i Hallstavik.

F d chefen för stadsbiblioteket i Norrtälje, Kerstin Eric-
son, skriver en längre artikel om Hallstaviks bibliotekshis-
toria. Den Häveröboende författaren Kalle Güttler ägnas
fyra sidor hösten 2013 och likaså en längre artikel 2015
handlar om 68:ans musikkårs historia. I serien Ideologi-
skolan presenteras Joe Hill i tre artiklar varav den sista
handlar om hans sånger.

Kalle Güttler på bruket

Avdelning 68 har en del konst i sin ägo som köpts in eller fått som gåvor vid jubileer. För att medlemmarna ska få vetskap om vad som finns i gömmorna startade PM 2018 en serie "Avdelningens konst". Där presenteras tavlorna och konstnärerna – en i taget. Först ut var konstnären Bertil Kumlien, med anknytning till roslagen, med en färglad tuschteckning av Hallsta pappersbruk.

En sammanfattning ger vid handen en relativt bred kulturbekantning med recensioner, konst, dikter, noveller

med mera. Vanligt har varit att olika författare som bjudits in av avdelningen också har presenterats ganska utförligt i tidningen i samband med besöket, t ex Aino Trosell, Kjell Eriksson, Jenny Wrangborg.

Utan jämförelse i övrigt känner vi oss som en traditionsbärare efter Sia (Skogsindustriarbetaren) under ledning av Sigurd Klockare och Sive Hallgren.

Roger Berglund

Några av våra många krönikörer

Elisabeth Björk - oppositionsråd (s) - Norrtälje
Catarina Wahlgren, (v) - ledamot i Kommunfullmäk.
Lennart Olovsson - Avtalsansvarig på Pappers
Erik Eriksson - författare
Per Gustafsson - Pappers ordförande - Wargön
Kalle Güettler - författare
Örjan Larsson - Pappers ordförande - Norrsundet
Anders Öhrling - ombudsman ABF
Wanja Lundby Wedin - LO-ordf
Majgull Axelsson - författare
Anne-Marie Lindgren - författare/debattör
Katarina Ekspong - tidningschef Norrtelje Tidning
Stig Malm, f d LO-ordf
Mikael Damberg - riksdagsledamot (s)
Kurt Pettersson - styrelseord. - Roslagens Sparbank
Carin Jämtin - partisekreterare (s)
Marita Ulvskog - EU-parlamentariker (s)
Jonas Sjöstedt - partiledare (V)
Stig-Björn Ljunggren - statsvetare/debattör
Ilmar Reepalu - kommunalråd i Malmö (s)
Peter Engman - skådespelare
Sven-Erik Bucht - riksdagsledamot (s)
Magnus Hall - VD o koncernchef Holmen
Karl-Petter Thorwaldsson - LO-ordförande
Eva Franchell - ledarskribent på Aftonbladet
Agneta Berge - utredare Handels
Lars Stjernkvist - kommunalråd (s) - Norrköping
Ardalan Shekarbi - riksdagsman (s)
Paula Thunberg-Bertolone - IF Metall
Krister Kronlid - författare m m
Karin Liungman - konstnär

Joel Näsvalld - ordf SSU Uppland
Jenny Wrangborg - författare
Annett Olofsson - LO-TCO:s Rättsskydd
Daniel Suhonen - författare och debattör
Mikael Lilja - Pappers 1:e viceordförande
Sara Borg - Norrtelje Tidning journalist
Daniel Poohl - EXPO
Claes-Mikael Jonsson - jurist på LO
Ingvar Carlsson - fd statsminister
Lasse Thörn - LO Arbetslivsenheten
Johan Althoff - författare
Alexandra Völker - Unga Örnars ordförande
Carl Benett - Holmens styrelseledamot
Anders Ygeman - riksdagsman
Anitha Risberg - Universitetslektor Luleå Tekn. univ.
Helle Klein - Dagens Arbete
Therese Guovelin - LO-s 1:viceordförande
Rose Tillberg Mattsson - författare
Tobias Baudin - ordförande i Kommunal
Aleksandar Srndovic - ordförande i Pappers avd 68
Urban Johansson - arkivarie
Susanna Gideonsson - LO-ordförande
Johan Danielsson - EU parlamentariken
Eva Nordmark - arbetsmarknadsminister (S)
Lena Kallenberg - författare
Johan Lindholm - ordförande i Byggnads
Gabriella Lavecchia - ordförande i SEKO
Birgitta Jordansson - Lektor, Forskare
Torbjörn Lundgren - Författare
Markus Kallifatides - Riksdagsledamot

■ BILDREPORTAGE GENOM TIDERNA

Ett omtyckt inslag i PappersMagasinet är bildreportagen. De gör nedslag på olika platser i fabriken och berättar för den oinvigde om vad som pågår där. Hallsta Pappersbruks fabriksområde sträcker sig över en kilometer från norr till söder. Där finns många arbetsgrupper, arbetsplatser och olika arbetsuppgifter. Man kan ha haft anställning på "norrändan" under många år utan att ha haft någon anledning att besöka "söderändan". Här fyller PappersMagasinet en funktion i att skapa gemenskap mellan medlemmarna.

Det första numret där ett bildreportage ingick var hösten 2006. Reportaget hette "Brukstankar från och på PM 12" och var skrivet av Erik Asteving med foto av Annika Hernehult. Det fortsätter i julnumret 2006 med ett reportage från Sliperiet med namnet "Fjärde skiftet". Dessa reportage var skrivna som bildsatta korta betraktelser av en plats och dess människor, eftertänksamma och ibland lite poetiska.

Efter hand kommer nya skribenter och fotografer, Anders Lidén skriver sitt första reportage sommaren 2010 och kommer att bli en flitig skribent. Andra skribenter är Mikael Holmberg, Janna Kuusisto och Aleksandar Srndovic för att nämna några.

Tonen i reportagen är lättsam och har ofta en humoristisk tvist. Tyngdpunkten ligger på bilder och bildtexter och

med alla reportage tillsammans har hela bruket och dess arbetsplatser blivit beskrivet. Inte bara arbetsmoment och platser har blivit belysta utan även arbetsmiljö, tankar om jobbet bland de anställda och de förändringar som har skett genom åren. En guldgruva för framtida samhällsforskare.

Från 2008 och några år framåt märks de stora organisationsförändringarna i reportagen. I många av reportagen ställs frågor om hur det kommer att bli framöver, kommer jag att ha jobbet kvar? Vad kommer att hända med mina arbetsuppgifter? Outsourcing? Oron är påtaglig på arbetsplatsen.

Några reportage har gjort nedslag i verksamheter utanför bruket, dessa har bland annat handlat om speedway, Holmen Skog, hockey i Isladan och 1 majfirande i Hallstavik. Men i alla finns en koppling till bruket i form av sponsrad verksamhet eller annat. Även några anställda med fotointresse har kunnat visa sina bilder i tidningen.

Förhoppningsvis kommer bildreportagen att fortsätta länge än eftersom en arbetsplats alltid förändras. Avdelningar slås ihop, arbetssätt förändras, nya maskiner tillkommer, det finns alltid något intressant att berätta från en så stor arbetsplats som Hallsta pappersbruk.

Carita Holmberg

Ur höstnumret 2006 och det första bildreportaget "Brukstankar från och på PM 12"

En kvinna i septembersiluett...

Hon, en kvinna som här helt saknar namn döljer sitt ansikte i en septembersiluett.

Höstnummer 2008, bildreportage DIP (returpappersanläggning) *Funna fyndigheter.*

En titt på några av fyndigheterna i och runtomkring det väggfasta saksamlarskåpet ska även hinnas med.

Nr 1 2022, bildreportage PM 12. Tambourbyte med Karolin Hast och Benny Olsson

Nr 4 2018, bildreportage Storstopp.
Pekka Karhulahti renoverar ridvalsens.

Nr 3 2021, bildreportage Sjöprovning.
Caroline Rådberg och Elin Eriksson samordnar lite siffror i protokollet. I bakgrunden står Siv Follstad.

Nr 5 2013, bildreportage Produktionslinje PM 3.
Fredrik Persson kör ut sista pallen med hylsor till PM 3.
(Sista pappret på PM 3 tillverkades den 22 oktober 2013.)

Nr 3 2017, bildreportage Vedplan.
Ett litet steg för människan...Kristian poserar innan avfärd mot lossning.

Det första PappersMagasinet kallades inte ens magasin eller tidning utan var ett informationsblad om nio sidor. Detta blad kom ut redan 1982. Tiden flyger och nu är vi alltså framme vid 40-årsjubileet. Särskilt har vi här ägnat oss åt att titta på studierapporteringen i tidningen under de här 40 åren. Tanken är att detta ska vara en studie av själva rapporteringen men kan ibland kanske mer bli en recension av studierna i sig. Men häng med på denna snabba exposé av 40 år på två sidor!

PappersMagasinet då som nu är i sig bildande men i Vallextra 1985 gör studierna sig påmind för första gången genom uppmaningen, "Drunkna inte i okunnighetens djupa hav! Gå på studiecirkel i ABF. SPIAF:s (nuvarande Pappers) uppsökare är på väg till dig. Missa inte denna chans!" Fint illustrerat av en uppsökare i dåtida Baywatch-mundering.

Under 1986 återkommer studierna i en kort notis där det visar sig att så pass många av avdelningens medlemmar anmält sig till fackliga studiecirklar så att studieorganisationen Hans-Jürgen Pilz känner sig tvingad att efterlysa cirkelledare!

I 1987 års första PM händer något! Här finns en rubrik som kallas "Studieinformation". Bl.a. informerar studieorganisationen Markku Repo om att ABF fyller 75 år och att det ska firas med att Pappers medlemmar studerar ännu mer! Ett tack riktas samtidigt till studieuppsökarnas flitiga arbete då väldigt många kurser verkar vara igång redan. Avtal, engelska, data, mötesteknik och historia. Dessutom allmänna ämnen som navigation, jägarskola och hästskötsel! I övrigt fanns anmälningar till ytterliga-

re ett tiotal studiecirklar där antalet deltagare inte riktigt skulle räcka till för att helt fylla cirkelarna. Det problemet skulle bli återkommande under åren.

Under hela 1980-talet förekommer studieinformationen alltså oregelbundet i små notiser och 1989 kommer det sista PappersMagasinet ut. Efter detta nummer blir det ett långt stopp men 1995 görs ett nytt försök att starta upp tidningen.

Det är också här "Äpplet – infoblad från studiekommittén" gör debut med en ny studieorganisation – Roger Berglund. Från och med nu blir studieinformationen regelbunden i tidningen. Till en början som ren information som tidigare, men senare mer fylligt berättande.

Under 1996 berättas bla att studierna har problem! Problemet är att antalet anmälningar troligen är rekordartat och att det ger huvudbry med både lokaler och kursledare! En annan knepighet är att det skulle bli väldigt många ledighetsansökningar! Några utbildningar får man helt enkelt göra fler grupper av och sprida ut över tid!

I Nr 2/1997 rapporteras om resultatet av höstens studieuppsökari – som nästan såg ut som en kopia av resultatet från 1996. Rekordmånga ville gå kurs! Bara datakurserna lockade nästan 100 deltagare! Många hade nappat på LO:s datorpaket vilket medförde ett extra tryck på datastudierna.

Det nya pensionssystemet trädde i kraft 1999. Studiesidan var på tårna och hade som en av nyheterna i kursutbudet hösten 1998 studiematerialet "Våra nya pensioner".

År 2000 får "Äpplet" en ny logga och det rapporteras om försöket att ha två studieuppsökari, ett på våren och ett

Förhandlarutbildningen med Hans-Erik Andersson från Runö - en av de många utbildningar i avdelningens regi

på hösten, inte riktigt gett förväntat resultat men att upplägget skulle provas även under nästkommande år. Det dubbla uppsökeriet övergavs 2002.

När PappersMagasinet går in i 2000-talet är sedan länge studiesidorna etablerade och i årets sista nummer riktas ett tack till alla förtroendevalda kamrater för flitigt deltagande i de centrala och regionala utbildningarna. Inte under hela 90-talet hade det varit fler deltagare på dessa kurser! Med tacket följer uppmaningen och visdomsorden att det är bra om vi alla känner ansvaret för och behovet av att kontinuerligt utbilda oss för att på ett hyggligt sätt fungera som ombud för arbetskamraterna. Vad gällde studiecirkelarna hade engelska och Kokbok för män gått extra bra. Glädjande var också Byggnadsavdelningens initiativ att anmäla hela personalen till Mini-BAM.

Hösten 2002 kommer det som kan betraktas som det första speciella studienumret av PappersMagasinet ut i och med att ABF och Utbildning Nordost AB har två helsidor med information om det s.k. kunskapslyftet. Kanske var det här rent av den första annonsen i P-Magasinet över huvudtaget?

Många av Äpplena från den här perioden handlar om studieuppsökeriet och man kan genom dem väl följa studiestatistiken. Någonstans här kanske man kan börja skönja en nedgång i studierna, troligen från en något dopad nivå från LO-datorns och datakursernas tid. Nu blir det totalt ca 100 anmälningar/år. Jägarexamen, Matlagning för män och Kustskepparen var stadiga under åren runt sekelskiftet, liksom de rent fackliga utbildningarna. Under 2003 har studieorganisationen dessutom bara sju uppsökare, en dryg halvering jämfört med åren före. Detta bidrog till att hela fabriken inte riktigt kunde täckas.

2004 rapporteras om att en spanskakurs faktiskt ska bli av liksom att bygga sin egen solfångare – studieorganisationen hade framtidsfingret i luften!

2006 rapporterar studiesidan att svetskursen faktiskt blivit av efter många bakslag. Förtroendevald i Pappers, FiP 1, (även FiP2 och 3 fanns) leddes av Roger Berglund och Anders Lidén. Medlemsutbildningen, FGU, tuffade på även det här året, ledd av Taisto Hautala. Dessutom blev den speciella tjejkursen av med hela 25 deltagare! Ett intressant nytt grepp är att deltagarna i flera olika kurser skriver om sitt kursdeltagande i PappersMagasinet!

Till ABF Norrtäljes årsmöte motionerade avd 68 om en satsning på Hallstavik och de fackliga studierna från ABF:s sida. Avdelningen nominerade pappersmedlemmar

Informatörsutbildning via Teams

till ABF-styrelsen.

Inför de varsel som skulle komma att läggas under våren 2008 så blev studierna något nedprioriterade men framförallt omprioriterade. Den interna utbildningen av förtroendevalda kom av naturliga skäl att koncentrerats till frågor om LAS och omställningsavtalet. Här hade avd. hjälp av bl a förbundets ombudsmän och företag inom jobbcoaching-branschen. Studiekommittén hade även åtagit sig att göra en kortare utbildning kring det fackliga löftet.

Om vi sjumilakliver fram till 2017 väljs Anders Lidén till ny studieorganisatör medan Roger Berglund fortsätter som biträdande till pensionen vid årsskiftet. Äpplet i sig ser likartat ut, möjligen blir det än mer berättande och kanske med lite längre textmassor. Alla nya brukar sätta sitt avtryck i en organisation och även här får kvas-tarna gå! Det mångåriga studieuppsökeriet läggs på is, (i stället blev studieenkäter och handpåläggning den nya melodin) liksom senare även det s.k. kunskapens bord. Mycket skrik för lite ull sa studieorganisatören om uppsökeriet som inte längre gav tillräcklig utdelning i antalet studieanmälningar. Samtidigt togs en ny FGU fram efter många års träda under HNS-processerna. När man plöjer igenom Äpplen från de här åren är det lätt att få intrycket att all utbildning lades på is under Corona och pandemin. Efter en viss startsträcka ställdes emellertid en hel del om till digitala varianter där det gick. Försäkringsinformatörerna fortbildades tex digitalt. Förbundets förhandlingsutbildningar hölls även de digitalt. Den egna FGU:n hölls 2017 – 2022 men ställdes dock in 2020 då den var svår att få till på distans.

Sammantaget kan med fog påstås att både PappersMagasinet och studiesidorna utvecklats över åren men fortfarande har den allra första studieinformationen fortfarande efter drygt 40 år ett budskap som kanske är mer aktuellt än någonsin – drunkna inte i okunnighetens djupa hav!

Anders Lidén

En skärpt och allmänbildad 40-åring

av Kalle Güettler, författare i Häverö

När jag arbetade med avdelning 68:s historik var Pappersmagasinet en oumbärlig källa till kunskap. Jag läste alla gamla nummer i arkiv och pärmar och fick en livfull överblick över vad som hänt och gjorts sedan 1982. Då trycks ett första, stencilerat häfte med titeln Pappers Information Nr 1 Avd 68 med handskrivet omslag:

”Det du nu har i din hand är avd. 68:s eget informationsblad. På årsmötet beslöts att på något sätt förbättra informationen till medlemmarna och till detta valdes en kommitté bestående av Helena Brandt, Kjell Bjärelid och Erik Jansson. Vi har diskuterat olika möjligheter till förbättrad information och kommit fram till att detta, med ett informationsblad, skulle vara en idé värd att pröva.”

Redaktionen redogör sedan för bladets tänkta innehåll: lokala frågor, viktiga beslut, förhandlingsresultat, kallelser till möten, insändare och medlemsbidrag. Fler idéer och synpunkter efterfrågas skämtsamt: ”Vi är till och med tacksamma om ni hör av er, bara ni inte kommer med

kritik.” Förslag till namn på bladet efterlyses och priser utlovas.

Från och med nummer tre fick tidningen ett nytt namn som skulle hålla in i framtiden. Det var Inger Kjällanders slagkraftiga, vitsiga förslag Pappersmagasinet.

Pappersmagasinet idag och i framtiden

Det tog mig fem år att skriva del två i avdelning 68:s hundraårs-historik. Jag deltog i nästan alla styrelse- och avdelningsmöten, årsmöten, verksamhetsplaneringar och träffar med kända och okända gäster som alla fick med sig Pappersmagasinet som minne av besöket. Många av dem skrev senare en krönika i tidningen som tack och återkopplade på det viset sina intryck till medlemmarna och styrelsen. Med tiden har avdelning 68 samlat på sig ett stort antal av samhällets tolvtaggare på Pappersmagasinets trofévägg. LO-ordförande, partiledare, kända författare – you name them! Men också andra, mindre kända men lika kloka personer har känt sig ärade av att (utan arvode) ombedas smida några ord till avdelningens medlemmar.

Förbundet har ett gott öga till Pappersmagasinet. År 2010

trycktes valnumret upp i 24 000 exemplar och distribuerades till alla Pappers avdelningar i landet. Avdelningarna 4 i Fors och 3 i Karskär har lånat texter från Pappersmagasinet till sina egna tidningar. Avdelning 68:s medlemstidning är med andra ord ett föredöme i rörelsen.

Jag läser det senaste numret och bländas som så ofta av mångfalden. Kärnan är som sig bör facklig. "Ordföranden har ordet" om hur arbetare slits ut av låg bemanning. Avtalsrörelsen, Pappers kongress, förbundsinformation, försäkringsnytt, ungdoms- och motorsågskurser, arbetsmiljöinformation, nya omställnings- och utbildningsmöjligheter, ny dagtidsgrupp och sektionschef i hamnen, omtyckt HR-chef som slutat och bildreportage från Utlastningen.

Men tidningen innehåller mer som inte är direkt kopplat till arbetet. Ordföranden i Reformisterna (S) resonerar om valresultatet och drar sina slutsatser. Aleksandar frågar medlemmar vad de gör på semestern, berättar om Hallstaviksdagen och ett besök av V:s Ali Esbati. Han skriver även om riksdagsvalet. Ulrika bidrar med "Vykortet" (Nordkalotten) och tidningsveteranen Börje Nordström som vanligt med korsord. Det finns till och med ett matrecept.

Skribenterna är drivna – och många. Förutom Aleksandar Srndovic (Ordföranden har ordet och allt möjligt, för att inte tala om layouten) Anders Lidén (kurser), Lars Åke Gardehed (arbetsmiljö), Robert Wahlström (Kajkan-ten och dikt), Carita Holmberg (bildreportage), Pernilla Westman (dikt), tre olika gästkrönikörer och Företagshälsovården (osignerat). Det finns några strikt utvalda annonser också: Roslagens Sparbank, Eckerölinjen, Folksam (försäkringsinfo), LO (pension), Holmenveteranerna och Röda Korset.

Pappersmagasinet är med andra ord en tidskrift som för- enar nytta med nöje. För mig som inte jobbar på bruket är Roger Berglunds kultursidor höjdpunkten. Även i detta nummer finns mycket läsning för den kulturintresserade: Konstnären från Vindeln Lennart Gram, som "hänger" på Nationalmuseet – och hos avdelning 68. August Palm, fackföreningsrörelsens och socialdemokratins anfader i Sverige. Hallstavik i gamla vykort. Skeppshandeln som blev Verdandi. Berth Eriksson som komponerade orkes- terverket och fanfaren till Sextioåttans 100-årsfest och ny- ligen gått bort. Och så avdelning 68:s egna poeter Pernilla och Robert.

Vad jag saknar i Pappersmagasinet är en debatt- och in- sändarsida. När avdelningen för ett antal år sedan hade en

sådan på sin webb, "Klotterplanket", slutade det visserli- gen illa med fula personangrepp och oförsämdheter. Det digitala debattforumet fungerade inte. Men en tidning är ett långsammare medium där redaktionen har all möjlig- het att neka sådana oetiska och hatiska inlägg. En levande debatt med inlägg från medlemmarna på bruket skulle vi- talisera Pappersmagasinet ännu mer – och på kuppen öka det fackliga engagemanget.

Som alla fina skapelser med en eldsjäl som motor har Pap- persmagasinet en svaghet, och det är fortsättningen när eldsjelen slutar en dag. Jag upplevde själv detta när jag i 14 år hjälpte elever och lärare i Hallsta skola F-6 att ge ut skoltidningen Glödande Pennan. Alla klasser från försko- lan till sexan medverkade. Holmen sponsrade tidningen genom att trycka den gratis på sitt kontor. Jag hade tagit initiativet och ledde under alla år redaktionen med frivil- liga elever i femman och sexan.

Med tiden blev tidningen med sitt breda innehåll av så många "författare" ett signum för skaparkraften och ge- menskapen i Hallsta skola. Men när jag sa upp mig från min tjänst tvärdog den. Ingen av de arbetstyngda klass- lärarna var beredd att ta över min roll. Jag borde ha an- strängt mig mer för att hitta en efterträdare, för jag befarar att skolan blev en liten smula blekare, lite mindre "vår- an skola" när Glödande Pennan dog. Mitt råd är därför: fixa en efterträdare redan nu, lär upp och dra in hen i arbetet redan nu.

Kalle Güettler

Kalle i sällskap med Sveriges statsminister Stefan Löfven på Pappers expedition i Hallstavik

Pappersfolket läser PappersMagasinet

Pernilla Westman, rullare Hallstavik

Lasse Wählstedt, förhandlingsombudsman Pappers

Lena Åhlund, truckförare, Braviken

Dennis Bäckman, ordförande i avd 86 Figeholm

Conny Nilsson, samhällspolitisk ombudsman, Pappers

REDIGERARE:

Aleksandar Srndovic

ANSVARIG UTGIVARE:

Pappers avd 68

REDAKTIONEN:

Anders Lidén

Carita Holmberg

Aleksandar Srndovic

Roger Berglund

KONTAKT:

Pappers avd 68

Tyskavägen 1

763 81 Hallstavik

0175 26 390

www.avd68.com

